

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Dialogi na temat czystej transformacji – podsumowanie

Silny przemysł europejski na rzecz zrównoważonej Europy

[COM(2024) 163 final]

(C/2025/123)

Sprawozdawca: **Konstantinos DIAMANTOUROS (EL-I)**

Współsprawozdawca: **John BRYAN (IE, Kat. 3)**

Doradczynie i doradcy	Nick BITSIOS (z ramienia sprawozdawcy, Grupa I) Kevin KINSELLA (z ramienia sprawozdawcy z Kat. 3)
Wniosek o konsultację	29.5.2024
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Komisja Konsultacyjna ds. Przemian w Przemysle
Data przyjęcia przez sekcję	24.9.2024
Data przyjęcia na sesji plenarnej	23.10.2024
Sesja plenarna nr	591
Wynik głosowania (za/przeciw/ wstrzymało się)	238/1/7

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES jest przekonany, że potrzebne jest nowe, o wiele śmielsze i ambitniejsze podejście wraz z jasnymi ramami wdrażania, aby zapewnić powodzenie Europejskiego Zielonego Ładu z perspektywy klimatycznej i społeczno-gospodarczej. Potrzebujemy nowego ładu na rzecz konkurencyjności, aby promować oraz chronić unijny przemysł i zatrudnienie.

1.2. Choć EKES w pełni popiera cele Europejskiego Zielonego Ładu, uważa, że pewne aspekty tej polityki miały negatywny wpływ na zatrudnienie i konkurencyjność UE oraz zwiększyły globalne emisje poprzez ich ucieczkę.

1.3. Ten nowy ład na rzecz konkurencyjności powinien obejmować:

- znacznie szybszy czas wydawania pozwoleń (w tym ograniczenia dotyczące rozpatrywania zastrzeżeń środowiskowych w sądach);
- precyzyjniejsze podejście do pomiaru postępów w realizacji naszych celów klimatycznych, uwzględniające ślad węglowy towarów importowanych, a nie tylko produkcję emisji w Europie;
- wzmocnienie ochrony przed ucieczką emisji w celu zachowania równych warunków działania dla europejskich przedsiębiorstw;
- politykę energetyczną neutralną pod względem technologicznym, zapewniającą większą długoterminową stabilność, gwarantującą konkurencyjne w skali światowej ceny i uznającą potrzebę inwestowania w stabilne źródła niskoemisyjne w okresie transformacji. Obejmuje to systemy wsparcia mające na celu przewyżczenie pozostałych barier dla umów zakupu czystej energii, w tym narzędzia ograniczające ryzyko związane z kształtowaniem i upowszechnianiem produkcji odnawialnej energii elektrycznej;

- pilne, znaczące inwestycje w sieci dystrybucyjne i przesyłowe, a także porty, w celu ułatwienia rozwoju energii z morskich źródeł odnawialnych;
- bardziej ambitne i wspólne podejście do finansowania inwestycji w ramach Zielonego Ładu, które mobilizuje wszystkie istniejące instrumenty finansowe na szczeblu unijnym i krajowym, w tym znacznie szersze wykorzystanie kapitału wysokiego ryzyka i niepublicznego rynku kapitałowego;
- większe wsparcie dla elektryfikacji;
- znaczne ograniczenie biurokracji i wymogów sprawozdawczych, zgodnie z wnioskami Komisji;
- specjalne narzędzie finansowania wspierające produkcję surowców krytycznych i technologie neutralne emisyjnie;
- ramy sprawiedliwej transformacji zapewniające zakrojone na szeroką skalę zmiany i podnoszenie kwalifikacji pracowników;
- zwiększenie wykorzystania produktów odnawialnych na bazie drewna w celu zmniejszenia zużycia produktów opartych na paliwach kopalnych w energetyce, budownictwie i innych dziedzinach.

1.4. Ponadto EKES uważa, że mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ (CBAM) nie powinien zastępować przydziału bezpłatnych uprawnień, jeśli nie zostaną wprowadzone realne rozwiązania w zakresie wywozu i odpowiednich środków przeciwdziałających obchodzeniu cel.

1.5. Należy również stworzyć zachęty promujące czystsze środki transportu w miastach, w tym transport publiczny, poruszanie się pieszo, jazdę na rowerze i czyste pojazdy.

2. Uwagi ogólne

2.1. Komunikat w sprawie dialogów na temat czystej transformacji odzwierciedla coraz szerszy konsensus co do tego, że Europa stoi w obliczu poważnego i strukturalnego problemu konkurencyjności związanego z wysokimi cenami energii i surowców, nadmierną sprawozdawczością i biurokracją, wysokimi kosztami przestrzegania przepisów związanych z zieloną transformacją, długotrwałymi procedurami wydawania pozwoleń, niewystarczającym rozwojem infrastruktury, powszechnym niedoborem umiejętności oraz brakiem wystarczającego finansowania i popytu wewnętrznego.

2.2. EKES w pełni popiera cele Europejskiego Zielonego Ładu, niemniej jest przekonany, że UE potrzebuje nowego ładu na rzecz konkurencyjności, jeżeli chcemy osiągnąć ambitne założenia Europejskiego Zielonego Ładu, a jednocześnie utrzymać dynamiczną gospodarkę, spójność społeczną i dobrej jakości zatrudnienie dla pracowników.

2.3. Choć w komunikacie w sprawie dialogów na temat czystej transformacji przedstawiono solidny przegląd przyszłych wyzwań, nie uznano w nim konieczności podjęcia odważniejszych działań z myślą o ożywieniu europejskiej gospodarki i wzmocnieniu ambicji klimatycznych. Chodzi tu m.in. o konkurencyjne w skali światowej ceny energii, bardziej inteligentne regulacje, które stymulują inwestycje na jednolitym rynku, znaczne obniżenie nadmiernej biurokracji i wymogów w zakresie sprawozdawczości przy jednoczesnym utrzymaniu odpowiedniej ochrony i przejrzystości wobec konsumentów, ogromne inwestycje publiczne i prywatne w infrastrukturę, znacznie krótsze okresy wydawania pozwoleń (w tym wzmocnienie właściwych organów publicznych, ustalanie limitów i przegląd ochrony kosztów na potrzeby badania zastrzeżeń środowiskowych w sądach), ramy sprawiedliwej transformacji pozwalające na niezbędne, szeroko zakrojone działania z zakresu zmiany i podnoszenia kwalifikacji, a także precyzyjniejsze podejście do pomiaru postępów w realizacji celów klimatycznych. Ze względu na pilny charakter tej kwestii Komisja Europejska musi nadać jej priorytet.

2.4. Oznacza to uznanie, że niektóre podstawowe strategie polityczne przynoszą efekty odwrotne do zamierzonych, ponieważ doprowadziły do utraty produkcji w UE, którą zastępuje przywóz produktów znacznie bardziej wysokoemisyjnych. Jest to szkodliwe dla klimatu, a także dla gospodarki i bezpieczeństwa UE. Nasz wskaźnik oceny postępów powinien uwzględniać ślad węglowy importowanych towarów, a nie tylko pomiar emisji występujących w Europie.

2.5. EKES wyraża zaniepokojenie ostatnimi wydarzeniami na rynku energii. Ogromne inwestycje w energię ze źródeł odnawialnych bez rozwiązań w zakresie elastyczności prowadzą do niedopasowania podaży do popytu oraz do znacznego ograniczenia dostaw energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Przez coraz większą liczbę godzin ceny energii elektrycznej są albo ujemne, albo bardzo niskie, ale cena obciążenia podstawowego pozostaje wysoka ze względu na znaczącą liczbę godzin, w których nie ma wytwarzania energii w porównaniu z popytem.

2.6. Sytuacja ta zniechęca do nowych inwestycji w zdolności wytwórcze i ogranicza nasze możliwości do inwestowania w elektryfikację. Biorąc pod uwagę potrzebę sterowalnej dostawy energii w dającej się przewidzieć przyszłości, potrzebne są większe inwestycje w tego typu źródła energii.

2.7. Z uwagi na znaczenie wody w produkcji przemysłowej i rolnej, ważne jest opracowanie strategii UE na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa wodnego, zgodnie z apelem EKES-u o Niebieski Ład.

2.8. Budownictwo jest drugim co do wielkości ekosystemem przemysłowym w UE, a budynki odpowiadają za 40 % zużycia energii, w związku z czym sektor ten może wnieść ogromny wkład w realizację Europejskiego Zielonego Ładu. Należy bardziej intensywnie działać, aby promować zielone zamówienia publiczne, ponowne wykorzystanie surowców i recykling.

3. Uwagi szczegółowe

3.1. Infrastruktura energetyczna

3.1.1. Wystarczająco duże i przystępne cenowo dostawy czystej energii, zwłaszcza energii elektrycznej, są warunkiem wstępnym osiągnięcia celów Europejskiego Zielonego Ładu i zachowania konkurencyjności przemysłu europejskiego. Przewiduje się, że konsumpcja energii elektrycznej w latach 2023–2030 wzrośnie o 60 %⁽¹⁾.

3.1.2. Detaliczne ceny przemysłowe energii elektrycznej w UE są 2–3 razy wyższe niż w USA (2021–2023), podczas gdy w przeszłości różnica ta wynosiła 1,5–2 raza. Ceny gazu są 3–6 razy wyższe niż w USA (w przeszłości zaledwie 2–3 raza wyższe), a ceny energii w Chinach są jeszcze niższe⁽²⁾.

3.1.3. EKES proponuje, by przed zakończeniem przez dany kraj korzystania z istniejącego źródła energii państwa członkowskie przeprowadziły pełną ocenę skutków obejmującą konsekwencje społeczne oraz aby istniał wymóg zapewnienia bardziej zrównoważonego źródła energii.

3.1.4. Szczególnie powolny jest postęp w rozwijaniu ogromnego potencjału energii z morskich źródeł odnawialnych, który to potencjał jest niezbędny do osiągnięcia celów UE. Aby poczynić niezbędne postępy w tej dziedzinie, konieczne są znaczne inwestycje w porty i infrastrukturę sieciową.

3.1.5. Fakt, że 40 % sieci dystrybucyjnych w UE ma ponad 40 lat, stanowi wyraźny sygnał, że trzeba pilnie zainwestować w infrastrukturę sieciową. Sieci będą musiały obsługiwać bardziej cyfrowy, zdecentralizowany i elastyczny system obejmujący miliony dachowych paneli słonecznych, pomp ciepła i lokalnych społeczności energetycznych dzielących się swoimi zasobami, więcej morskich źródeł odnawialnych, więcej pojazdów elektrycznych oraz rosnące potrzeby w zakresie produkcji wodoru. Transgraniczne zdolności przesyłowe mają się podwoić do 2030 r., a Komisja Europejska szacuje, że konieczne są inwestycje o wartości 584 mld EUR⁽³⁾.

3.1.6. Główne obszary określone w planie działania UE mającym na celu przyspieszenie wysiłków na rzecz sprostania wyzwaniom stojącym przed sieciami dystrybucyjnymi to: 1) przyspieszenie realizacji istniejących projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i opracowanie nowych projektów; 2) usprawnienie długoterminowego planowania sieci; 3) wprowadzenie sprzyjających, nieulegających dezaktualizacji ram regulacyjnych; 4) lepsze wykorzystanie istniejących sieci i przekształcenie ich w inteligentne sieci; 5) poprawa dostępu do finansowania; 6) zapewnienie szybszych i usprawnionych procesów wydawania pozwoleń; 7) nadanie priorytetu reformom procesów planowania i rozważenie przyspieszonego procesu planowania infrastruktury energetycznej w UE z rygorystycznymi ograniczeniami czasowymi w odniesieniu do wszystkich zastrzeżeń, wzmocnienie łańcuchów dostaw, usunięcie przeszkód w planowaniu i poprawa dostępu do finansowania⁽⁴⁾.

3.1.7. Finansowanie kosztów infrastruktury energetycznej stanowi poważną przeszkodę dla rozwoju. Nie uruchomiono w pełni inwestycji prywatnych. Mniej niż 30 % finansowania przedsiębiorstw europejskich pochodzi ze zbywalnych instrumentów kapitałowych i dłużnych, podczas gdy w przypadku przedsiębiorstw amerykańskich udział ten wynosi prawie 70 %. Większe wykorzystanie i większa dostępność kapitału wysokiego ryzyka, kapitału *private equity* i funduszy państwowych, w połączeniu z rozszerzeniem finansowania unijnego i państwowego, mają zasadnicze znaczenie dla finansowania czystej gospodarki w UE.

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/ip_23_6044.

⁽²⁾ EUR-Lex - 52024DC0163 - PL - EUR-Lex (europa.eu).

⁽³⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023DC0757>.

⁽⁴⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023DC0757>.

3.2. Przemysł stalowy i branże energochłonne

3.2.1. Energochłonne gałęzie przemysłu stoją w obliczu kryzysu ze względu na połączenie takich czynników jak wysokie ceny energii i surowców, rosnące koszty przestrzegania przepisów UE w dziedzinie klimatu, nieuczciwa konkurencja ze strony państw trzecich oraz słaby popyt spowodowany ogólnym spowolnieniem gospodarczym. Doprowadziło to do znacznych ograniczeń produkcji (cynk spadł o 45 %, aluminium o 50 %, nawozy o 25–35 %), a także do zwolnień pracowników. Europa musi skupić się na ochronie i wspieraniu przemysłu oraz być nadal zróżnicowana i odporna, bez nadmiernych zależności od konkretnych sektorów (np. od turystyki na masową skalę w niektórych państwach członkowskich).

3.2.2. Obecnie nie ma uzasadnienia ekonomicznego dla nowych inwestycji w energochłonne gałęzie przemysłu. Zmiany są jednakże niezbędne dla transformacji ekologicznej w Europie. W rzeczywistości warunki ulegną dalszemu pogorszeniu, biorąc pod uwagę to, że rozpoczynający się w 2026 r. kolejny etap systemu handlu uprawnieniami do emisji (ETS) i wprowadzenie CBAM, bez rozwiązania dotyczącego wywozu lub odpowiednich środków przeciwdziałających obchodzeniu przepisów, będzie oznaczać ogromny wzrost kosztów operacyjnych dla przedsiębiorstw energochłonnych i zależnych od nich sektorów produkcji niższego szczebla (np. producentów pojazdów, turbin wiatrowych i aplikacji cyfrowych, w tym ośrodków przetwarzania danych). To samo dotyczy produkcji nawozów i produkcji żywności. W rezultacie inwestycje te są realizowane poza UE, a przywóz towarów o wyższej intensywności emisji dwutlenku węgla rośnie, co ma negatywny wpływ na klimat, zatrudnienie i bezpieczeństwo UE.

3.2.3. Aby tego uniknąć, potrzebujemy pragmatycznej polityki gwarantującej konkurencyjne w skali światowej ceny energii (uznając zapotrzebowanie na stabilne źródła energii) i znacznie szybsze wydawanie pozwoleń. By obniżyć ceny energii elektrycznej obciążające przemysł europejski, państwa członkowskie powinny wprowadzić systemy wsparcia w celu zniesienia pozostałych barier w umowach zakupu odnawialnej energii elektrycznej (zgodnie z dyrektywą w sprawie odnawialnych źródeł energii i strukturą rynku energii elektrycznej), w tym narzędzia służące ograniczeniu ryzyka związanego z kształtowaniem i konsolidowaniem energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Konieczna jest również kontynuacja systemu rekompensaty kosztów pośrednich, aby częściowo zrównoważyć dodatkowy wzrost cen energii elektrycznej spowodowany przez EU ETS.

3.2.4. Ponieważ samo ustalanie opłat za emisję gazów cieplarnianych nie stanowi argumentu ekonomicznego dla inwestycji w dekarbonizację przemysłu (o czym świadczy brak inwestycji), konieczna będzie dalsza pomoc finansowa zapewniająca ukierunkowane wsparcie dla kosztów operacyjnych (OPEX) i nakładów inwestycyjnych (CAPEX), bez osłabiania konkurencji. Ponadto mechanizm CBAM nie powinien być wdrażany bez faktycznego rozwiązania dotyczącego wywozu z UE i bez uważnego monitorowania wysokich dodatkowych kosztów tego mechanizmu dla europejskich przedsiębiorstw, rolników i ogólnie społeczeństwa. Przy ocenie tempa, w jakim przemysł UE ma obniżyć emisyjność, należy również wziąć pod uwagę opóźnienia w dostępności wodoru niskoemisyjnego i innych czynników umożliwiających dekarbonizację przemysłu.

3.2.5. Konieczne są również pilne działania w celu rozwiązania problemu nadwyżki mocy produkcyjnych na świecie i zapobieżenia dumpingowi taniej stali na otwartym rynku UE. Chociaż niedawne rozszerzenie środków ochronnych dotyczących stali jest bardzo pozytywnym krokiem, wzrost liczby spraw dotyczących ochrony handlu w sektorze stalowym (ponad 50 % wszystkich spraw dotyczących instrumentów ochrony handlu) pokazuje, że problem wcale nie ulega dezaktualizacji. EKES wzywa Komisję do wykorzystania wszystkich środków przewidzianych w jej zestawie narzędzi ochrony handlu w celu zapobieżenia dumpingowi, nieuczciwym dotacjom i obchodzeniu przepisów, gdyż praktyki te mają wpływ zarówno na przemysł stalowy, jak i inne sektory energochłonne.

3.3. Czyste technologie

3.3.1. Przejście na gospodarkę neutralną emisyjnie do 2050 r. wymaga ogromnych inwestycji w czyste technologie. Oczekuje się, że światowa produkcja pojazdów elektrycznych wzrośnie 15-krotnie, a wykorzystanie odnawialnych źródeł energii zwiększy się niemal czterokrotnie. Jako że zależność Europy od przywozu wielu komponentów niezbędnych w łańcuchu wartości czystych technologii sięga 90 % lub nawet więcej (głównie z Chin), akt w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie ma na celu dywersyfikację źródeł dostaw i pobudzenie krajowej produkcji czystych technologii poprzez uproszczenie wydawania zezwoleń. Przepisy te, mimo że stanowią krok we właściwym kierunku, będą miały ograniczony wpływ na sytuację w terenie, ponieważ pozwolenia środowiskowe zostały celowo wyłączone z przewidzianych w ustawie terminów wydawania zezwoleń. Ze względu na to, że ostateczny kompromis nie zawierał milczącej zgody, ograniczone ramy czasowe wydawania pozwoleń mają w rzeczywistości charakter czysto orientacyjny.

3.3.2. Przeszkodą dla strategii jest też problem konkurencyjności, z którym borykają się sektory energochłonne w Europie. Jeżeli nie powstrzymamy deindustrializacji, Europa może stać się coraz bardziej zależna od niewiarygodnych stron trzecich w odniesieniu do surowców potrzebnych do produkcji czystych technologii. Ponadto w wyniku znacznego zwiększenia kosztów surowców w UE, ETS, w połączeniu z CBAM, sprawi, że produkcja czystych technologii w Europie stanie się o wiele droższa, a tym samym utrudniona, ponieważ pojazdy elektryczne, instalacje energii odnawialnej, komponenty sieci elektroenergetycznych, elektrolizery wodoru, pompy ciepła i akumulatory potrzebują jako materiałów wsadowych stali, aluminium i innych surowców. W związku z tym potrzebny jest specjalny fundusz wspierający sektor czystych technologii.

3.4. Surowce krytyczne

3.4.1. Dekarbonizacja naszej gospodarki wymaga znacznego zwiększenia ilości surowców krytycznych, które należy wydobywać, przetwarzać i poddawać recyklingowi w celu produkcji technologii niskoemisyjnych. Na przykład osiągnięcie neutralności emisyjnej do 2050 r. wymaga wzrostu zużycia litu o 2 109 %, niklu o 168 %, miedzi o 51 % i aluminium o 43 % ⁽⁵⁾. Dostępowi UE do surowców zagraża coraz mniejsza dywersyfikacja w łańcuchach dostaw. UE jest uzależniona od jednego kraju w zakresie ponad 90 % dostaw różnych surowców, w tym metali ziem rzadkich, galu i magnezu ⁽⁶⁾. Zwiększa to ryzyko zakłóceń w łańcuchu dostaw.

3.4.2. W europejskim akcie w sprawie surowców krytycznych wprowadzono cele dotyczące dywersyfikacji źródeł dostaw, a także cele dotyczące wydobycia, przetwarzania i recyklingu surowców strategicznych w UE. Akt zawiera również przepisy mające na celu przyspieszenie wydawania pozwoleń.

3.4.3. Osiągnięcie celów wytyczonych w akcie w sprawie surowców krytycznych będzie jednak wymagało dalszych działań. UE nie dysponuje specjalnymi instrumentami finansowania projektów dotyczących surowców krytycznych; taki fundusz należy ustanowić w pierwszej kolejności. Można również postarać się w większym stopniu ułatwić prywatne inwestycje w surowce krytyczne, co jest obecnie utrudnione z powodu przepisów UE dotyczących zrównoważonego finansowania.

3.4.4. Ponadto recykling i (zwłaszcza) przetwarzanie surowców są zazwyczaj energochłonne. Przedsiębiorstwa prowadzące taką działalność stoją w obliczu tych samych wyzwań co przemysł energochłonny w UE. Aby osiągnąć cele aktu w sprawie surowców krytycznych, musimy zapewnić konkurencyjne w skali światowej dostawy energii dla przemysłu europejskiego, wraz z asertywną polityką handlową i korzystniejszymi ramami regulacyjnymi ukierunkowanymi na minimalizację kosztów zamiast ich zwiększanie.

3.5. Wodór

3.5.1. Wodór był jednym z głównych filarów Europejskiego Zielonego Ładu. Zapowiedziano ambitne cele, które następnie zostały dodatkowo zwiększone w komunikacie w sprawie REPowerEU, w którym zapowiedziano 10 mln ton rocznej krajowej produkcji wodoru odnawialnego i kolejne 10 mln ton rocznego przywozu do 2030 r. Trudno było jednak zrealizować projekty dotyczące wodoru niskoemisyjnego (w tym odnawialnego). Międzynarodowa Agencja Energetyczna poinformowała, że zaledwie 4 % zapowiedzianych projektów doszło do etapu inwestycyjnego ⁽⁷⁾. Główne przyczyny tego stanu rzeczy obejmują wyższe niż przewidywano koszty oraz niezdolność konsumentów do pokrycia kosztów ekologicznych.

3.5.2. Aby zwiększyć wykorzystanie wodoru niskoemisyjnego, należy zwrócić większą uwagę na stronę popytu. Biorąc pod uwagę dużą różnicę kosztów między niskoemisyjnym wodorem a bardziej zanieczyszczającymi rozwiązaniami alternatywnymi, samo ustalanie opłat za emisję gazów cieplarnianych nie stworzy uzasadnienia biznesowego dla inwestycji w wodór niskoemisyjny, zwłaszcza w świetle braku równoważnego ustalania opłat za emisję gazów cieplarnianych w innych krajach i znacznej niepewności co do skuteczności CBAM. Zamiast tego potrzebne będzie większe wsparcie dla pierwszych projektów, które wejdą w życie, aby zapewnić realne wdrożenie technologii wodorowych, co przyczyni się do zwiększenia skali i zmniejszenia kosztów. Bank Wodoru okazał się udanym modelem wspierania projektów związanych z wodorem, a jego innowacyjna koncepcja pomaga połączyć podaż z popytem. Potrzebne są jednak większe środki finansowe, aby zapewnić dostępność i przystępność cenową wodoru niskoemisyjnego.

3.6. Biogospodarka oparta na leśnictwie

3.6.1. Około 45 % terytorium UE zajmują lasy i inne obszary zalesione o łącznej powierzchni ok. 180 mln hektarów, co zapewnia Europie duże zasoby naturalne oraz stanowi ważny pochłaniacz dwutlenku węgla ⁽⁸⁾. Biogospodarka oparta na leśnictwie stwarza doskonałą okazję do zwiększenia wykorzystania produktów odnawialnych na bazie drewna w celu zmniejszenia zużycia materiałów opartych na paliwach kopalnych w branżach takich jak energetyka, budownictwo, chemikalia, opakowania i wyroby włókiennicze.

⁽⁵⁾ metals-for-clean-energy.pdf (eurometaux.eu).

⁽⁶⁾ Europejski akt w sprawie surowców krytycznych (europa.eu).

⁽⁷⁾ Streszczenie – Analiza Global Hydrogen Review 2023 – IEA.

⁽⁸⁾ <https://www.eea.europa.eu/en/topics/in-depth/forests-and-forestry>.

3.6.2. EKES sugeruje, by lepiej ukierunkować i wzmocnić badania naukowe i innowacje, a także opowiada się za zamówieniami publicznymi i zachętami priorytetowo traktującymi bioprodukty i większe wykorzystanie drewna w budynkach. Trzeba zachęcać sektor leśnictwa do świadczenia usług z zakresu wychwytywania dwutlenku węgla, turystyki i rekreacji oraz innych usług ekosystemowych, a także nagradzać go za takie działania. Potrzebne są konkretne rozwiązania w zakresie przyspieszonego planowania zarówno plantacji leśnych, jak i zrębu zupełnego.

3.7. *Czysta mobilność i miasta*

3.7.1. Przejście na czystą mobilność w miastach, obejmujące rozbudowę i elektryfikację transportu publicznego, a także inwestycje w elektryczne autobusy, tramwaje, pociągi, samochody i taksówki, może przyczynić się do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, zanieczyszczenia powietrza i zatorów komunikacyjnych. Jest to uzależnione od dostępu do czystej, przystępnej cenowo energii i struktur wsparcia. Działania te można ułatwić dzięki pozytywnym zachętom finansowym, takim jak oparty na inwestycjach plan na rzecz czystego powietrza w Manchesterze⁽⁹⁾. Środki, które opierają się na zwiększonym opodatkowaniu istniejących źródeł energii, mają bardzo regresywny charakter i są niekorzystane dla osób o niskich dochodach.

3.7.2. Umożliwienie większej liczbie osób bezpiecznego poruszania się pieszo i jazdy rowerem może w większym stopniu przyczynić się do osiągnięcia celów klimatycznych oraz poprawy zdrowia publicznego, wzmocnienia gospodarki i wspierania sprawiedliwszego społeczeństwa, w którym panuje większa równość. Przeciętnie ok. 60 % przejazdów miejskich jest krótszych niż 5 km, a jedna czwarta to mniej niż 1 km. Pomimo to poruszanie się pieszo i jazda na rowerze stanowią obecnie zaledwie jedną trzecią tego przemieszczania się. Dobrym przykładem realizacji planu strategicznego w tym zakresie jest Amsterdam⁽¹⁰⁾. Częstsze poruszanie się pieszo i jazda na rowerze nie tylko pozytywnie wpływają na klimat, ale również poprawiają zdrowie publiczne dzięki ograniczeniu chorób wywoływanych siedzącym trybem życia i zanieczyszczeniem powietrza.

3.7.3. W 2023 r. z europejskich portów lotniczych wystartowało ponad 6,7 mln lotów; łączne emisje sięgnęły 164,85 Mt CO₂. Odpowiada to emisjom z 80 mln samochodów benzynowych w ciągu jednego roku⁽¹¹⁾. Chociaż transport morski odgrywa zasadniczą rolę w gospodarce UE i jest jednym z najbardziej energooszczędnych metod transportu, to jednak jest również znacznym i coraz większym źródłem emisji gazów cieplarnianych. W 2018 r. światowe emisje z żeglugi stanowiły 1 076 mln ton CO₂ i odpowiadały za ok. 2,9 % światowych emisji spowodowanych działalnością człowieka⁽¹²⁾.

Sektor morski i lotniczy będzie potrzebował znacznych ilości paliw odnawialnych i niskoemisyjnych. Rozwój produkcji tych paliw pomoże zdywersyfikować nasze dostawy energii, a jednocześnie zwiększy konkurencyjność przemysłu. Oba sektory będą również musiały wprowadzić nowe technologie dla silników niskoemisyjnych. W ograniczaniu emisji pomoże także przeniesienie transportu kontenerowego z samochodów ciężarowych do pociągów elektrycznych – tam gdzie to możliwe – oraz przejście na silniki spełniające normę Euro 6 w samochodach ciężarowych. Konieczne są znaczne inwestycje w sieć infrastruktury kolejowej dla przewozów pasażerskich i towarowych.

Bruksela, dnia 23 października 2024 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Oliver RÖPKE

⁽⁹⁾ <https://cleanairgm.com/clean-air-plan/>.

⁽¹⁰⁾ <https://www.amsterdam.nl/en/policy/sustainability/clean-air/>.

⁽¹¹⁾ https://www.transportenvironment.org/uploads/files/Europe_Aviation_2023_file.pdf.

⁽¹²⁾ https://climate.ec.europa.eu/eu-action/transport/reducing-emissions-shipping-sector_en.